

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/54/2021
Identifikačné číslo spisu: 6717200184
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6717200184.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. U., bývajúcej v F., U. XXXX/XX, zastúpenej splnomocnencom AGM partners s. r. o. so sídlom v Bratislave, Hlavné námestie 3, IČO: 47 258 586, proti žalovanému 1/ Y. Q., bývajúcemu v L. XX, 2/ J. L., bývajúcej v L. XXX, 3/ R. Q., bývajúcemu vo A., W. SNP XXXX/XX, zastúpení JUDr. Ľubicou Flíderovou, advokátkou so sídlom vo Zvolene, Trhová 1, o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17C/1/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. mája 2020 sp. zn. 14Co/19/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/, 2/ a 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 11. októbra 2018 č. k. 17C/1/2017-233 žalobu žalobkyne zamietol (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/, 2/, 3/ trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (výrok II.).

1.2. Zamietnutie žaloby odôvodnil nedostatkom aktívnej legitímácie žalobkyne v spore. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia, že je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu 1 rodinného domu, postaveného na pozemku parcela registra „C“ s parc. č. XXX v katastrálnom území L. súpisné č. XX (ktorý mal až do vydania Oznámenia č. j. XXX/XXXX zo dňa 10. 11. 2009 Obcou L. súp. č. XX). Svoj návrh odôvodnila tým, že podľa LV č. XXX zo dňa 23.1.2008 bol I. U. vlastníkom spoluvlastníckeho podielu 1 predmetného domu, ako aj príslušných pozemkov parc. registra „C“ s parc. č. XXX a parc. č. XXX v k. ú. L. (rovnako ako pred ním jeho otec Y. U.). Dôvodila, že darovacou zmluvou zo dňa 30.1.2008 N XX/XXXX, Nz XXXX/XXXX jej daroval I. U. svoj spoluvlastnícky podiel k predmetnému domu a aj k príslušným pozemkom. Následne bola zapísaná na LV č. XXX ako vlastníčka

spoluvlastníckeho podielu 1 predmetného domu a príľahých pozemkov. Dňa XX.X.XXXX zomrela E. Q., rod. T.. Dňa 10.11.2009 vydala Obec L. Listinu o zrušení súpisného čísla č. XXX/XXXX, ktorou predmetnému domu zrušila jeho súpisné číslo XX. V ten istý deň vydala Obec L. i Oznámenie č. j. XXX/XXXX, v ktorom prideliła predmetnému domu súpisné číslo XX a zároveň v ňom uviedla aj to, že stavba bola dokončená pred 1.10.1976 a jeho stavebníkom bola E. Q., rod. T.. Obec L., podľa žalobkyne, vydala obe tieto listiny v rozpore s príslušnými právnymi predpismi, bez informovania žalobkyne a na základe ústnej žiadosti manželky jedného zo spoluvlastníkov predmetného domu. Na základe vyššie uvedenej listiny č. XXX/XXXX a Oznámenia č. XXX/XXXX Správa katastra A. najprv zrušila zápis predmetného domu na LV č. XXX (včítane zápisov vlastníckych vzťahov k tomuto domu) a na tomto LV č. XXX ponechala len zápis príľahých pozemkov s ich pôvodnými vlastníckmi. Následne Správa katastra A. zapísala predmetný dom na nový LV č. XXXX, pričom ako jediná vlastníčka bola zapísaná E. Q., rod. T., a to po jej smrti na základe listín nespĺňajúcich zákonné náležitosti a na základe Oznámenia č. XXX/XXXX. K uvedenému došlo aj napriek tomu, že Listina č. XXX/XXXX a Oznámenie č. XXX/XXXX neboli listinami spôsobilými na odňatie vlastníckeho práva pôvodným vlastníkom predmetného domu. Na základe takéhoto zápisu na LV č. XXXX bolo v rámci dedičského konania po E. Q. vydané Osvedčenie o dedičstve 26D/59/2009 zo dňa 4.3.2010, v dôsledku čoho bol predmetný dom v celosti ako údajná súčasť dedičstva po poručiteľke E. Q., rod. T., prepísaný v katastri nehnuteľností na žalovaných, každého v podiele 1/3.

1.3. Súd zdôraznil, že v konaní bolo preukázané, že predmetom dedenia po otcovi I. U. nebol žalovaný rodinný dom ale iba pozemky parc. č. XXX a XXX vedené na LV č. XXX k. ú. L., preto I. U. nemohol v dedičskom konaní po otcovi nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome, ktorý daroval žalobkyne, pretože nemohol na ňu previesť viac práv, než mu prináležalo. Pokiaľ príslušná správa katastra urobila mylný zápis rozhodnutia z dedičského konania a zapísala I. U. aj ako spoluvlastníka sporného rodinného domu, ktorý ale nebol predmetom dedičstva, tento zápis bol nesprávny a ak pozostalí po Y. U. majú za to, že predmetom dedenia mal byť i uvedený dom, je na nich podať si návrh na prejednanie novoobjaveného majetku. Žalobkyňa preto nemôže mať aktívnu legitimáciu na podanie predmetnej žaloby.

1.4. Prvoinštančný súd tiež uviedol, že sporný dom, podľa tvrdení žalovaných i svedkov X. Q. a U. C. vždy užívala rodina Q., nie rodina U.. Konštatoval, že žalobkyňa netvrdila, že by uvedený dom bola niekedy v minulosti užívala rodina jej právneho predchodcu I. U.. Naopak žalovaní v konaní preukázali, že E. Q., rod. T. so svojím manželom R. Q. kúpnu zmluvou nadobudli od E. Y., rod. H. a jej detí nehnuteľnosti, zapísané v p.k. vložke XX - záhradu vo vnútornosti súp. číslo XXX, XXX ako aj dom s príslušenstvom na nej postavený. V kúpnej zmluve sa výslovne poznáva, že predmetom odpredaja je prízemný dom, nachádzajúci sa na parc. č. XXX, XXX v takom stave, ako sa nateraz nachádza. Z tejto kúpnej zmluvy nevyplýva tak, ako to tvrdila žalobkyňa, že by žalovaní mali nadobudnúť iba časť podielu na tomto rodinnom dome, pritom je výslovne uvedené, že sa nadobúda rodinný dom v takom stave, ako sa nateraz nachádza a nie že sa nadobúda časť z tohto rodinného domu. Následne predmetom dedenia po R. Q. v dedičskom konaní sp. zn. D 565/71 bola okrem iného aj polovica rodinného domu č. XX, pozostávajúcej z izby, kuchyne a tento spoluvlastnícky podiel nadobudla E. Q., rod. T., manželka R. Q., a keďže druhú polovicu už vlastnila, stala sa tak výlučnou spoluvlastníčkou tejto stavby. Vzhľadom na to, že uvedený dom, súpisné číslo XX patril do BSM R. Q. a jeho manželky E. Q., predmetom dedičského konania mohla byť iba 1 tohto rodinného domu, keďže v rámci BSM druhú polovicu vlastnila jeho manželka E. Q.. Okrem toho súd poukázal i na skutočnosť, že k pôvodnému rodinnému domu bola pristavená prístavba väčšia ako pôvodný rodinný dom, ktoré obe (pôvodná stavba a prístavba) majú jedno súpisné číslo, prístavba bola realizovaná v 70-tych rokoch.

1.5. Napokon prvoinštančný súd poukázal, že pôvodnú pozemno-knižnú parcelu XXX-XXX rozdeľoval drevený plot na 2 časti, jednu časť užívala rodina U. a druhú užívala rodina Q., na ktorých častiach boli postavené samostatné rodinné domy, ktorý rodinný dom, súpisné číslo XX užívala rodina U. a rodinný dom súp. č. XX užívala rodina Q.. Dôkazom toho je i tá skutočnosť, že keď sa predával rodinný dom, súpisné číslo XX tak rodina Q. si na túto stavbu nerobila žiadny nárok a je úplne nesporné z kúpnej zmluvy RI XXXX/XX, že pani R. U. predávala stavbu rodinného domu a za to získala finančné prostriedky výlučne ona. Ostatní predávajúci predávali len spoluvlastnícke podiely na pozemkoch a dostali výplatu len za tieto pozemky.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 19. mája 2020 sp. zn. 14Co/19/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/, 2/, 3/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov odvolacieho konania (výrok II). Zrušil neodkladné opatrenie nariadené vo veci po začatí konania vo veci samej uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/1/2017 - 26 zo dňa 7. februára 2017 (výrok III.).

2.1. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP, rozhodnutie náležite odôvodnil, pričom odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP. S prihliadnutím na rozsah odvolania žalobkyne, ktorá rozsudok súdu prvej inštancie napadla v celom rozsahu a odvolacie dôvody uvedené žalobkyňou v jej odvolaní, konštatoval, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie nie je dôvodné. Stotožnil sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie vysloveným v napadnutom rozhodnutí vo veci samej, ako aj s jeho dôvodmi, pričom zároveň konštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia. Po preskúmaní veci odvolací súd nezistil žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok. Čo sa týka preskúmania veci samej, dospel k záveru, že súd prvej inštancie z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby žalobkyne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom a rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, a preto sa v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku.

2.2. Dôvodil, že súd prvej inštancie dospel k správnej záveru, že I. U. nemohol na žalobkyňu previesť viac práv, než mal sám, t. j. že nemohol na žalobkyňu previesť vlastnícke právo k jednej polovici rodinného domu súp. č. XX, ktorý on sám nenadobudol v konaní o dedičstve po Y. U. vedenom v dedičskej veci č. D 557/89, nakoľko konajúci notár uvedený majetok do masy dedičstva nepoňal, tento nebol prejednaný a rozhodnutím o dedičstve D 557/89-26 právoplatným z dňa 9. apríla 1990 nebolo o takomto majetku rozhodnuté. Konštatoval, že zápis vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností bol vykonaný nesprávne, v rozpore so samotným dedičským rozhodnutím a vlastnícke právo právneho predchodcovi žalobkyne reálne nesvedčalo, keďže ho riadne nenadobudol.

2.3. Podľa odvolacieho súdu nebolo možné prisvedčiť námietke žalobkyne, že vlastníctvo spornej nehnuteľnosti jej právneho predchodcovi I. U. svedčalo podľa listu vlastníctva cca 18 rokov, čo je dostatočná doba na jeho vydržanie, pretože k vydržaniu nepostačuje, že určitý vlastník je po istú nepretržitú dobu zapísaný na liste vlastníctva, nakoľko pri oprávnenej držbe, ako jednej z podmienok vydržania je nevyhnutné faktické ovládanie veci držiteľom a jeho vôľa nakladať s ňou ako s vlastnou, teda vec reálne užívať, čo splnené nebolo.

2.4. Odvolací súd tiež konštatoval, že žalobkyňou zmenené znenie žalobného návrhu je zmenou žaloby, o ktorej prvoinštančný súd rozhodol uznesením, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, preto sa námietkou ohľadom nesprávneho nepripustenia zmeny žaloby bližšie nezaoberal.

2.5. V závere doplnil, že pokiaľ má žalobkyňa za to, že vlastnícke právo reálne svedčalo v minulosti Y. U., a teda v dôsledku dedenia malo byť prevedené na jeho právnych nástupcov, t. j. dedičov, títo majú možnosť žalobou sa domáhať určenia, že spoluvlastnícky podiel 1/2 na dome súp. č. XX patrili do dedičstva po Y. U. a uvedené tvrdenie dôkazmi preukázať v tomto osobitnom konaní. Zdôraznil, že uvedenú možnosť majú výlučne dedičia po menovanom poručiteľovi, t. j. I. U. a manželka po Y. U., R. U..

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila s poukazom na § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP. Zároveň navrhla, aby dovolací súd podľa § 444 ods. 2 CSP uznesením odložil právoplatnosť napadnutého rozhodnutia.

3.1. K vade konania podľa § 420 písm. f/ CSP uviedla, že súdy bez náležitého odôvodnenia nevykonali ňou navrhované dôkazy potrebné pre náležité posúdenie veci, pričom bez ohľadu na túto zásadnú vadu, dospel k nesprávnym, nelogickým, rozporným a krajne nespravodlivým rozhodnutiam založeným na absurdnom hodnotení vykonaných dôkazov, ktoré viedli k nedôvodnému a nespravodlivému zásahu do jej legitímnych majetkových práv k predmetu sporu. Podľa názoru dovolateľky takýto postup súdu fakticky predstavuje negatio iustitiae a popretie samotnej podstaty práva na súdnu ochranu.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku napriek svojmu rozsahu ostáva prejavom právneho formalizmu, legitimizujúceho a zároveň spôsobujúceho krajnú nespravodlivosť. Povinnosť súdu je konať a rozhodnúť spravodlivo.

3.2. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP dovolateľka v dovolaní naformulovala 14. právnych otázok.

3.2.1. Právna otázka č. 1.: „Ak sa podarí preukázať nepravdivosť čo i len jediného údajového na určitej verejnej listine, tak takúto verejnú listinu treba považovať za nepravdivú ako celok (teda je potrebné ju považovať za listinu, pri ktorej sa preukázal opak všetkého, čo táto verejná listina potvrdzuje)? Pre preukázanie neexistencie vlastníctva osoby zapísanej na liste vlastníctva ako vlastníka nehnuteľnosti (na vyvrátenie vyvrátiteľnej domnienky určenej zákonom - v danom prípade na preukázanie opaku toho, čo potvrdzuje verejná listina) postačuje preukázanie toho, že daná osoba na daný list vlastníctva nemala byť zapísaná na základe toho dokumentu, na základe ktorého bola v minulosti na neho zapísaná, alebo musí byť preukázaná neexistencia jej vlastníctva ako takého (teda aj vlastníctva z iného titulu, než na základe ktorého bola táto osoba na list vlastníctva zapísaná)? Na kom leží v tom prípade dôkazné bremeno preukázania opaku toho, čo potvrdzuje list vlastníctva?“ Odvolací súd podľa dovolateľky na základe toho, že mu boli predložené listiny, ktoré považoval za nedostatočné na preukázanie vlastníctva jej právneho predchodcu prišiel k záveru o jeho neexistencii, čím poprel to, čo potvrdzovala verejná listina bez toho, aby mu bol nepochybne preukázaný opak. V tejto súvislosti poukázala na Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22. júna 2004, sp. zn. 32Odo/964/2003. Za správne považuje riešenie otázky tak, že preukázanie nepravdivosti niektorého údajového uvedené v určitej verejnej listine ešte bez ďalšieho neznamena, že bol preukázaný opak všetkého, čo je na danej verejnej listine uvedené. Uviedla, že súdu nebol preukázaný opak toho, čo preukazovala verejná listina a preto bol povinný vychádzať z právnej domnienky podľa § 205 CSP a potvrdiť jej spoluvlastníctvo k predmetnému rodinnému domu.

3.2.2. Právna otázka č. 2.: „Je fyzické resp. faktické ovládanie („reálne užívanie“) určitej nehnuteľnosti nevyhnutnou podmienkou držby nehnuteľnosti (a teda pri splnení ostatných podmienok aj vydržania vlastníckeho práva), alebo možno držbu nehnuteľnosti vykonávať aj iným spôsobom (napríklad prostredníctvom inej osoby)?“ Odvolací súd v bode 21. odôvodnenia rozsudku poprel možnosť držby predmetnej nehnuteľnosti I. U. iným spôsobom než reálnym využívaním. Poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR zo dňa 19. júna 2010 sp. zn. 22Cdo/4166/2008, zo dňa 31. januára 2006 sp. zn. 22Cdo/2820/2005. Za správne riešenie otázky považuje to, že odvolací súd mal zohľadniť aj iné možnosti ňou vykonanej držby spoluvlastníckeho podielu 1 z predmetného domu a to jej právnym predchodcom, nakoľko má za to, že platná právna úprava vydržania nevyžaduje, aby oprávnený držiteľ vykonával priamu (fyzickú) držbu. Má za to, že tvrdenie odvolacieho súdu o nevyhnutnosti „reálneho užívania“ veci pre možnosť jej vydržania je v zásadnom rozpore s príslušnými zákonnými ustanoveniami a judikatúrou, pričom spĺňa kritériá arbitrárnosti (svojevôle) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, keďže ide o také odchýlenie sa od znenia príslušných ustanovení, ktoré zásadne popiera ich účel a význam (odkázal na rozhodnutie ÚS 115/02, I. ÚS 12/, I. ÚS 352/06).

3.2.3. Právna otázka č. 3.: „Drží spoluvlastník, ktorý výlučne užíva nehnuteľnosť v podielovom spoluvlastníctve, túto nehnuteľnosť pre všetkých jej spoluvlastníkov, len pre niektorých jej spoluvlastníkov alebo výlučne len pre seba?“ Odvolací súd vylúčil možnosť držby danej nehnuteľnosti zo strany všetkých ostatných podielových spoluvlastníkov, ktorí boli na príslušnom LV zapísaní pred protiprávnou zmenou tohto zápisu na základe listín, ktoré boli neskôr pre svoju protiprávnosť zrušené, t. j. vylúčil aj možnosť držby danej nehnuteľnosti zo strany I. U.. V tejto súvislosti dovolateľka doplnila, že odvolací súd sa nevysporiadal s dôkazmi (listinami) preukazujúcimi to, že právna predchodkyňa žalovaných si bola vedomá toho, že je len spoluvlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, a že počas života túto skutočnosť nikdy nespochybnila. Poukázala na § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/4166/2008. Dovolateľka uviedla, že považuje za irelevantné, či predmetný dom užívali všetci spoluvlastníci alebo len jeden zo spoluvlastníkov nakoľko zo Vzájomnej dohody zo dňa 7.11.1991 vyplýva, že právna predchodkyňa žalovaných E. Q., rod. T. vedela o tom, že je len spoluvlastníčkou predmetného domu.

3.2.4. Právna otázka č. 4.: „Môže súd v rámci dedičského konania schváliť dohodu o vyporiadaní dedičstva v inom zmysle, než aká bola vôľa všetkých dedičov pri uzatváraní dohody o vyporiadaní dedičstva? Môže súd interpretovať text rozhodnutia o dedičstve bez zohľadnenia vôle všetkých dedičov,

ktorá bola vyjadrená v dohode o vyporiadaní dedičstva v rámci príslušného dedičského konania? Môže súd interpretáciou textu rozhodnutia o dedičstve spätne zasiahnuť do dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva resp. zmeniť týmto spôsobom dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva? V prípade, ak slovné vyjadrenie uvedené v rozhodnutí o dedičstve v niektorom smere nezodpovedá zhodnej vôli všetkých dedičov po danom poručiteľovi, ktorá bola vyjadrená v dohode o vyporiadaní dedičstva a aj neskôr bola zhodne potvrdená všetkými dedičmi, má prednosť vôľa dedičov po danom poručiteľovi (ako účastníkov dohody o vyporiadaní dedičstva) alebo doslovné verbálne vyjadrenie tejto dohody uvedené v rozhodnutí o dedičstve? V prípade nejasností v texte rozhodnutia o dedičstve, môže súd pri interpretácii tohto textu a pri svojom rozhodovaní ignorovať vyjadrenia dedičov a obsah príslušného dedičského spisu a automaticky predpokladať, že sa dedičia (ako účastníci dohody o vyporiadaní dedičstva) a/alebo notár prejednávajúci príslušné dedičstvo nesprávne, racionálne a logicky?" Odvolací súd podľa názoru dovolateľky vychádzal z nesprávneho predpokladu, že rozhodnutie o dedičstve nemusí zodpovedať vôli všetkých dedičov po poručiteľovi a v dôsledku toho, postavil svoje rozhodnutie na predpoklade, že pri interpretácii textu rozhodnutia o dedičstve nemusí skúmať, zohľadniť a rešpektovať vôľu všetkých dedičov po poručiteľovi. Je toho názoru, že súd vychádzal z predpokladu o protizákonnosti postupu notára, pričom tým navyše aj zmenil vôľu dedičov vyjadrenú v dohode o vyporiadaní dedičstva a vydal dedičské rozhodnutie v podobe, ktorá nezodpovedala tejto vôli dedičov. Poukázala na § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 25. apríla 2007 sp. zn. 21Cdo/2539/2006, nález Ústavného súdu ČR zo 7. apríla 2011 sp. zn. I. ÚS 2061/08, nálezy Ústavného súdu SR z 8. decembra 2010 sp. zn. I. ÚS 26/2010, z 31. augusta 2017 sp. zn. I. ÚS 155/2017, rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 10. apríla 1997 sp. zn. Cdon/386/1996, nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. II ÚS 2221/08, sp. zn. ÚS 2576/10. Zdôraznila, že účelom § 482 ods. 1 Občianskeho zákonníka je rešpektovanie vôle všetkých dedičov pokiaľ ide o spôsob rozdelenia majetku po danom poručiteľovi. Za správne riešenie uvedenej otázky považuje to, že „Súd nemôže schváliť dohodu o vyporiadaní dedičstva v inom zmysle, než aká bola vôľa všetkých dedičov pri uzatváraní dohody o vyporiadaní dedičstva. Súd nemôže interpretovať text rozhodnutia o dedičstve bez zohľadnenia vôle všetkých dedičov, ktorá bola vyjadrená v dohode o vyporiadaní dedičstva v rámci príslušného dedičského konania. Súd nemôže interpretáciou textu rozhodnutia o dedičstve spätne zasiahnuť do dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva resp. zmeniť týmto spôsobom dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva. V prípade, ak slovné vyjadrenie uvedené v rozhodnutí o dedičstve v niektorom smere nezodpovedá zhodnej vôli všetkých dedičov po danom poručiteľovi, ktorá bola vyjadrená v dohode o vyporiadaní dedičstva, má prednosť vôľa všetkých dedičov po danom poručiteľovi vyjadrená v dohode o vyporiadaní dedičstva pred doslovným znením textu rozhodnutia o dedičstve. V prípade nejasností v texte rozhodnutia o dedičstve má súd pri interpretácii tohto textu skúmať a zohľadniť v prvom rade vôľu dedičov pri uzatváraní dohody o vyporiadaní dedičstva - a to najmä v kontexte zhodných tvrdení všetkých dedičov a v kontexte obsahu príslušného dedičského spisu. Súd pritom nemôže predpokladať, že dedičia nechceli v danom dedičskom konaní prededieť všetok majetok poručiteľa známy v čase daného dedičského konania, a bez ďalšieho nemôže predpokladať ani to, že sa dedičia a/alebo notár prejednávajúci príslušné dedičstvo nesprávne, racionálne a logicky." Má za to, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil keď prenechal majetok poručiteľa prededený v dedičskom konaní vo vlastníctve žalovaných, ktorí dedičmi po poručiteľovi Y. U. nemôžu byť, a ktorí boli zapísaní na príslušný list vlastníctva protizákonne.

3.2.5. Právna otázka č. 5.: „Môže notár v dedičskom konaní bez riadneho zdôvodnenia prededieť majetok poručiteľa, ktorý mu bol preukázaný výpisom z listu vlastníctva? Môže notár v dedičskom konaní prededieť majetok, u ktorého mu vlastníctvo poručiteľa nebolo preukázané? Je možné v dedičskom konaní o novoobjavenom majetku opätovne prejednať majetok poručiteľa, ktorý už bol predmetom právoplatne skončeného konania o dedičstve? Je možné považovať za „novoobjavený majetok" po poručiteľovi majetok poručiteľa, ktorý bol už počas pôvodného dedičského konania nepochybne známy dedičom po poručiteľovi a aj notárovi prejednávajúcemu dané dedičstvo?" Poukázala na odlišné riešenie danej právnej otázky dovolacím súdom a v tejto súvislosti odkázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 26. mája 2015 sp. zn. 3Cdo/168/2014. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd interpretoval text rozhodnutia o dedičstve v rozpore s vôľou dedičov po poručiteľovi vyjadrenej v dohode o vyporiadaní dedičstva, a v dôsledku toho považoval majetok poručiteľa za neprededený, t. j. neznámy v čase pôvodného dedičského konania.

3.2.6. Právna otázka č. 6.: „V prípade, ak v rozhodnutí o dedičstve nie je uvedené prededenie spoluvlastníckeho podielu k domu súp. č. „X“, pre ktorý sa v dedičskom spise nachádza relevantný doklad potvrdzujúci, že bol majetkom poručiteľa, a zároveň je v rozhodnutí o dedičstve uvedené prededenie zhodného spoluvlastníckeho podielu k domu súp. č. „Y“ (bez označenia parcelného čísla pozemku, na ktorom sa má nachádzať), pre ktorý sa v dedičskom spise nenachádza žiadny relevantný doklad potvrdzujúci, že bol majetkom poručiteľa - mal by súd pri svojom rozhodovaní vychádzať z toho, že v danom dedičskom konaní bol prededený dom súp. č. „Y“ (hoci žiadny doklad v dedičskom spise o tomto vlastníctve poručiteľa nesvedčí) a že dom súp. č. „X“ nebol prededený (napriek tomu, že doklad o jeho vlastníctve poručiťom sa v dedičskom spise nachádza - a teda tento dom bol dedičom aj prejednávajúcemu notárovi známy), čiže predpokladať protiprávne konania notára prejednávajúceho dané dedičstvo, alebo má súd vychádzať z toho, že ide o chybu v písaní a počítaní?“ Odvolací súd interpretoval text rozhodnutia o dedičstve v rozpore s vôľou dedičov po poručiťovi vyjadrenej v dohode o vyporiadaní dedičstva a v rozpore s obsahom príslušného dedičského spisu, dôsledkom čoho nesprávne posúdil majetok v pôvodnom dedičskom konaní ako neprededený, t. j. neznámy v čase pôvodného dedičského konania.

3.2.7. Právna otázka č. 7.: „Sú dedičia po poručiťovi v období od smrti poručiteľa do vyporiadania dedičstva právoplatným rozhodnutím súdu považovaní za spoluvlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva a môžu po dohode a so súhlasom všetkých dedičov po danom poručiťovi už v tomto období s týmto majetkom disponovať?“ Odvolací súd poprel existenciu spoluvlastníctva dedičov k majetku poručiteľa v období od smrti poručiteľa do vyporiadania dedičstva právoplatným rozhodnutím súdu, a poprel aj možnosť dedičov disponovať týmto majetkom už v tomto období. Dovolateľka poukázala na § 460 Občianskeho zákonníka, R 42/1974, R 30/1993, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2012 sp. zn. 3Cdo/197/2010, nález Ústavného súdu SR z 1. januára 2009 sp. zn. I. ÚS 242/2007, nález Ústavného súdu ČR zo 14. apríla 2005 sp. zn. I.ÚS 625/2003.

3.2.8. Právna otázka č.8.: „Mohlo dôjsť v období pred účinnosťou Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (teda pred dňom 1.1.1951) pri prevode nehnuteľnosti na základe kúpnej alebo darovacej zmluvy k nadobudnutiu vlastníctva podľa tejto zmluvy, ak nedošlo k jej intabulácii? Mohlo dôjsť v období pred účinnosťou Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (teda pred dňom 1.1.1951) pri prevode nehnuteľnosti na základe kúpnej alebo darovacej zmluvy k nadobudnutiu vlastníctva podľa tejto zmluvy v inom rozsahu, než ako to vyplýva z príslušného zápisu v pozemkovo-knižnej vložke? Mohlo dôjsť v období pred účinnosťou Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (teda pred dňom 1.1.1951) na základe kúpnej alebo darovacej zmluvy pri prevode pozemku a domu postaveného na tomto pozemku k nadobudnutiu vlastníctva k pozemku v inom spoluvlastníckom podiele než k domu postavenému na tomto pozemku?“ Odvolací súd použil nesprávny právny predpis pri posudzovaní právnej situácie, ktorá nastala v roku 1949 a to napriek skutočnosti, že žalobkyňa opakovane na tieto skutočnosti upozorňovala. Poukázala na nález Ústavného súdu ČR zo 14. júna 1995, sp. zn. PL. ÚS 1/95, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. februára 2008 sp. zn. 2Cdo/295/2006.

3.2.9. Právna otázka č. 9.: „Musí sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia presvedčivo vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní účastníka súdneho konania proti rozsudku prvostupňového súdu, ako aj s podstatnými vyjadreniami účastníka súdneho konania prednesenými v konaní na prvostupňovom súde, s ktorými sa nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd?“ Odvolací súd sa nevysporiadal s jej podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, ako aj s podstatnými tvrdeniami prednesenými na prvoinštančnom súde.

3.2.10. Právna otázka č. 10.: „Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia presvedčivo zdôvodniť príčiny odmietnutia dôkazov predložených alebo navrhovaných procesnou stranou? Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôvodniť príčiny nezohľadnenia niektorých dôkazov pri posudzovaní skutkového stavu alebo môže niektoré dôkazy opomenúť bez relevantného vysvetlenia? Poruší súd procesné pravidlá súdneho procesu a procesné práva účastníka súdneho konania tým, že pri svojom rozhodovaní nezohľadní dôkaz alebo jeho časť bez toho, aby súd tento svoj postup v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodnil? Môže súd interpretovať listinné dôkazy tým spôsobom, že ignoruje, pozmení alebo doplní časť ich textu, a to bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia relevantne zdôvodnil, prečo je primerané ignorovať, pozmeniť alebo doplniť túto časť textu listinného dôkazu? Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôvodniť príčiny toho, že pri tvorbe skutkových zistení a právneho posúdenia veci nezohľadnil niektoré z právnych predpisov a judikátov, na ktoré procesná

strana v priebehu súdneho konania upozornila?" Dovolateľka namietala, že súd ignoroval návrh na vykonanie dôkazu (Odborného stanoviska Úradu geodézie, kartografie a katastra SR - ÚGKK) a navyše v odôvodnení rozhodnutia neuviedol ňou predložený dôkaz a to: Zápisnicu o prešetrení sťažnosti Odborom kontroly ÚGKK, č. I. zo dňa 22.5.2015 a ani Oznámenie o prijatých opatreniach v zmysle § 19 ods. 1 písm. i/ zákona č. 9/2010 o sťažnostiach zo dňa 25.6.2015. Ďalej namietala, že súd vychádzal zo skutkových zistení, ktoré z uskutočnených dôkazov nevyplývali, hodnotenie dôkazov považuje za rozporné, a pri posudzovaní právnych skutočností vzniknutých v roku 1949, súd nijako nezohľadnil právne predpisy platné pred 1.1.1951 i napriek tomu, že ho na to, žalobkyňa opakovane upozornila.

3.2.11. Právna otázka č. 11.: „Môže súd pozmeniť text predloženého listinného dôkazu a toto jeho pozmenené znenie v odôvodnení svojho rozhodnutia nepravdivo uviesť ako údajné skutočné znenie predloženého dôkazu?" Odvolací súd sa s výhradou ohľadne dezinterpretácie dedičského rozhodnutia ŠN A. D565/71-6, uvedenej v bode 21. odôvodnenia prvoinštančného súdu, nijako nevysporiadal. Dovolateľka odkázala na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 20. júna 2001 sp. zn. 29Cdo/1438/2000, nález Ústavného súdu ČR z 11. mája 2011 sp. zn. I. ÚS 2576/10.

3.2.12. Právna otázka č. 12.: „Môže súd založiť svoje rozhodnutie na skutkovom predpoklade, pre ktorý nemá oporu v uskutočnenom dokazovaní? Môže súd urobiť základom svojho rozhodnutia určitú skutočnosť úplne inak, než ako to vyplýva z uskutočneného dokazovania?" Podľa názoru dovolateľky nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom spočíva v tom, že súd vychádzal z predpokladu neexistencie vlastníctva právneho predchodcu žalobkyne I. U. napriek tomu, že nebol spoľahlivo preukázaný opak toho, čo potvrdzoval list vlastníctva. Zároveň namietala, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil keď vychádzal z predpokladu existencie vlastníctva právnej predchodkyne žalovaných E. Q. rod. T., a to i napriek tomu, že existencia vlastníctva nebola relevantne preukázaná. V tejto súvislosti dovolateľka odkázala na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 20. júna 2001, sp. zn. 29Cdo/1438/2000.

3.2.13. Právna otázka č. 13.: „Môže súd ignorovať námietku procesnej strany týkajúcu sa dôveryhodnosti svedka? Môže súd zamietnuť alebo nezohľadniť námietku procesnej strany týkajúcu sa dôveryhodnosti svedka bez toho, aby tento svoj postup v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodnil?" Dovolateľka má za to, že súd ignoroval námietky týkajúce sa nedôveryhodnosti svedkov X. Q., U. C. a Y. C., pričom sa s nimi nijako nevysporiadal ani v odôvodnení svojho rozsudku, čím fakticky znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Navyše výpoveď týchto svedkov použil ako argument v bode 68 odôvodnenia rozsudku. Poukázala na Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 30. apríla 2002 sp. zn. 33Odo/189/2001. Je toho názoru, že súd musí v odôvodnení svojho rozhodnutia o námietke procesnej strany ohľadom dôveryhodnosti svedka toto svoje rozhodnutie presvedčivo zdôvodniť.

3.2.14. Právna otázka č. 14.: „Môže súd zamietnuť návrh na zmenu žaloby, ak neboli splnené resp. preukázané podmienky uvedené v § 143 CSP (v ktorom sú taxatívne vymenované podmienky, kedy súd nepripustí zmenu žaloby)? Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodniť zamietnutie návrhu žalobcu na zmenu žaloby, a to predovšetkým vo vzťahu k splneniu podmienok určených v § 143 CSP?" Prvoinštančný súd bez odôvodnenia a v rozpore so znením právnych predpisov nepripustil zmenu navrhovaného znenia rozsudku, resp. zmenu žaloby, čím fakticky znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Odvolací súd sa v odôvodnení len obmedzil na zdôvodnenie toho, prečo nebol proti tomuto rozhodnutiu prípustný opravný prostriedok. Odkázala na § 143 CSP podľa ktorého súd je povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodniť zamietnutie návrhu na zmenu žaloby. Podľa názoru dovolateľky súd jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.3. Žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel, resp. ho zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, prípadne zrušil i rozsudok prvoinštančného súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Dovolateľka súčasne s podaným dovolaním podala aj návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozsudku, nakoľko odvolací súd tým, že doplnil rozsudok prvoinštančného súdu o ustanovenie, ktorým zrušil neodkladné opatrenie prvoinštančného súdu umožnil žalovaným scudziť, resp. zaťažiť predmetný dom (a to zrejme nezvratne, keďže išlo o úkon nepravého dediča, ktorému bolo dedičstvo potvrdené).

5. Žalovaní vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že podľa ich názoru, dovolací dôvod nie je

vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 CSP, a preto navrhli dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť a priznať im nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

6. Pokiaľ ide o návrh žalobkyne na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie (§ 444 ods. 2 CSP) a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a), ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b), strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e), alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f).

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1.).

15. Žalobkyňa v dovolaní namietala, že (i) súdy bez náležitého odôvodnenia nevykonali ňou navrhované dôkazy potrebné pre náležité posúdenie veci, (ii) pričom bez ohľadu na túto zásadnú vadu, dospeli k nesprávnym, nelogickým, rozporným a krajne nespravodlivým rozhodnutiam založeným na absurdnom hodnotení vykonaných dôkazov, ktoré viedli k nedôvodnému a nespravodlivému zásahu do jej legitímnych majetkových práv k predmetu sporu. Podľa dovolateľky (iii) odôvodnenie napadnutého rozsudku napriek svojmu rozsahu ostáva prejavom právneho formalizmu, legitimizujúceho a zároveň spôsobujúceho krajnú nespravodlivosť. Z obsahu dovolania žalobkyne a za použitia § 124 CSP je možné bez problémov tiež ustáliť, že žalobkyňa v rámci vady zmätočnosti namietala i (iv) ignorovanie výhrady týkajúcej sa nedôveryhodnosti svedkov X. Q., U. C. a Y. C. (ktorých svedecké výpovede súd použil ako argument v bode 68 odôvodnenia prvoinštančného rozsudku), pričom sa s ňou nijako nevysporiadal, (v) nepripustenie zmeny navrhovaného znenia rozsudku, resp. zmeny žaloby a (vi) dokazovaním nesprávne zistený skutkový stav veci.

16. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

18. Z doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tiež vyplýva, že i nevykonanie niektorého z navrhovaných dôkazov bez ďalších relevantných skutočností, nezakladá tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu. Súd totiž nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky stranou sporu navrhnuté dôkazy, v danom prípade žalobkyňou namietané ignorovanie jej návrhu na vykonanie dôkazu (Odborného stanoviska Úradu geodézie, kartografie a katastra SR - ÚGKK), s nevykonaním ktorého sa v odôvodnení riadne vysporiadal (pozri bod 19 dôvodov napadnutého rozsudku) nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, lebo týmto postupom súd neporušil právo strany sporu (v tomto

prípade žalobkyne) na spravodlivý proces.

19. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je i dovolacia námietka žalobkyne týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú tiež bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

20. Dovolací súd zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný závermi súdov nižších inštancií ohľadom zistených skutočností

20.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil, čím potom ani námietka absurdného hodnotenia vykonaných dôkazov a nesprávne zisteného skutkového stavu veci neobstojí.

21. V súvislosti s dovolacou námietkou žalobkyne týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ OSP), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ OSP zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

22. V danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním

napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry ESĽP (pozri napr. Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu však nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, pričom jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch považuje v základe za vecne správny, vysporiadal sa s podstatnými odvolacími námietkami dovolateľky (pozri body 18 až 22 odôvodnenia napadnutého rozsudku).

23. Dovolateľka má tiež za to, že súd ignoroval jej námietky týkajúce sa nedôveryhodnosti svedkov X. Q., U. C. a Y. C. (ktoré použil ako argument v bode 68 odôvodnenia prvoinštančného rozsudku), pričom sa s nimi nijako nevysporiadal, čím fakticky znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

23.1. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou odvolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

23.2. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Ak potom žalobkyňa uvedenú námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnila v odvolacom konaní - hoci jej bola známa - v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju odvolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

23.3. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľka môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnila v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohla, a tak poskytla príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

23.4. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

23.5 Žalobkyňa v odvolaní len stroho namietala nezdôvodnenie súdom prvej inštancie, prečo možno považovať svedeckú výpoveď X. Q. - manželky jedného zo žalovaných a príbuznej ostatných žalovaných za spoľahlivú a hodnovernú, výpoveď ostatných označených svedkov z hľadiska hodnovernosti v odvolaní nenamietala.

23.6. Prvoinštančný súd nevyhodnotil svedecké výpovede dovolateľkou označených svedkov ako nevierohodné, s ktorým hodnotením sa odvolací súd v podstate stotožnil (bod 10 napadnutého rozsudku), čím dal dostatočnú odpoveď na odvolaciu námietku dovolateľky. Takýto postup odvolacieho súdu je v súlade s princípmi spravodlivého procesu a so zásadou, podľa ktorej ak by sa chcel odvolací súd odchýliť od hodnotenia vykonaného prvoinštančným súdom, musel by dôkaz opakovať. Tomu však v tomto prípade bráni neúplný apelačný systém, na ktorom spočíva riadne opravné konanie podľa

Civilného sporového poriadku.

24. Podľa dovolateľky prvoinštančný súd bez odôvodnenia a v rozpore so znením právnych predpisov nepripustil zmenu navrhovaného znenia rozsudku, resp. zmenu žaloby, čím fakticky znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Odvolací súd sa pritom v odôvodnení len obmedzil na zdôvodnenie toho, prečo nebol proti tomuto rozhodnutiu prípustný opravný prostriedok. Dovolateľka odkázala na § 143 CSP, podľa ktorého súd je povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodniť zamietnutie návrhu na zmenu žaloby.

24.1. Z ustanovenia § 139 CSP vyplýva, že žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu. Zmena žaloby je prejavom (jednou z foriem) dispozičnej zásady, ktorá je typická pre sporové konanie a umožňuje strane sporu vystupujúcej na strane žalobcu (na strane žalovaného len v prípade zmeny vzájomnej žaloby), aby modifikovala svoj žalobný návrh, ktorý však nie je prostriedkom procesného útoku alebo obrany (§ 149 CSP). Možnosť meniť žalobu však nie je absolútna a zákon ju obmedzuje najmä z dôvodov hospodárnosti. Podľa § 140 CSP, zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo, a taktiež je to i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Za zmenu žaloby sa však nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Podľa § 142 CSP, o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhoduje uznesením (§ 234 ods. 1) voči ktorému nie je prípustné odvolanie (§ 357 a contrario), a to spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania. Uznesenie, ktorým súd pripustil zmenu žaloby, doručuje súd subjektom, ak neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom nastala zmena, do vlastných rúk.

24.2. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie o zmene žaloby tak, ako ju navrhla žalobkyňa, rozhodol uznesením na pojednávaní dňa 7. augusta 2018 tak, že zmenu žaloby nepripustil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia bližšie dané procesné rozhodnutie nezdôvodnil. Keďže nepripustenie zmeny žaloby namietala žalobkyňa aj v odvolacom konaní, s touto námietkou sa odvolací súd vysporiadal tak, že poukázal na to, že žalobkyňou zmenené znenie žalobného návrhu je zmenou žaloby, o ktorej prvoinštančný súd rozhodol uznesením, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, preto sa námietkou ohľadom nesprávneho nepripustenia zmeny žaloby bližšie nezaoberal.

24.3. Osobitne treba zdôrazniť, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobkyňou požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvej inštancie, žalobkyňa nie je oprávnená napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné. Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (aktuálne v zmysle § 420 písm. f/ CSP), nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu. (viď sp. zn. 3Cdo/262/2009).

25. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP

26. Žalobkyňa podala dovolanie tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP, v rámci ktorých dôvodov zvýraznila nesprávne právne posúdenie veci a odklon od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Českej republiky, Ústavného súdu Českej republiky a len sčasti Ústavného súdu Slovenskej republiky a dovolacieho súdu. V tejto súvislosti vymedzila 14 právnych otázok, z ktorých ani jedna nebola vymedzená spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 432 až § 435 CSP a tak, ako to predpokladajú tieto a nižšie uvedené zákonné ustanovenia.

27. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

29. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

30. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

31. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a/ až c/ § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

32. Dovolací súd predovšetkým uvádza, že žalobkyňa (kvalifikovane zastúpená advokátskou spoločnosťou) podala dovolanie (aj) podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP. K možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a (zároveň) písm. b/ a (zároveň) písm. c/ CSP v zásade platí, že uplatnenie všetkých troch dovolacích dôvodov naraz (t. j. dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP) sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje. Odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, resp. ktorá bola rozhodovaná rozdielne.

33. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

34. Riešenie skutkovej otázky (questio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri riešení takejto otázky sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo

(ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (questio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, resp. aj 7Cdo/99/2018).

35. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zasadnutí 10. októbra 2018 prijalo ako judikát rozhodnutie z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, právna veta ktorého znie: „Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.“

36. Odvolací súd považoval vo veci za rozhodné vyriešiť, či žalobkyňa mohla platne nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na spornej nehnuteľnosti titulom darovacej zmluvy, pokiaľ darca prevádzaný spoluvlastnícky podiel na spornej nehnuteľnosti (rodinného domu) v dedičskom konaní po právnom predchodcovi zdediť nemohol, keďže tento nebol predmetom dedenia a rozhodnutia o dedičstve, keď zápis vlastníckeho práva darcu k predmetnej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností bol vykonaný nesprávne, v rozpore s dotknutým dedičským rozhodnutím, t. j. či žalobkyňa mohla nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na spornej nehnuteľnosti od nevlastníka.

36.1. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd v podstatnom zhrnul, že „súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, že I. nemohol na žalobkyňu previesť viac práv, než mal sám, t. j. že nemohol na žalobkyňu previesť vlastnícke právo k jednej polovici rodinného domu súp. č. XX, ktorý on sám nenadobudol v konaní o dedičstve po Y. U. vedenom v dedičskej veci č. D 557/89, nakoľko konajúci notár uvedený majetok do masy dedičstva nepoňal, tento nebol prejednaný a rozhodnutím o dedičstve D 557/89-26 právoplatným z dňa 9. apríla 1990 nebolo o takomto majetku rozhodnuté. Konštatoval, že zápis vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností bol vykonaný nesprávne, v rozpore so samotným dedičským rozhodnutím a vlastnícke právo právneému predchodcovi žalobkyne reálne nesvedčalo, keďže ho riadne nenadobudol.“

36.2. Dovolateľka sa síce na prvoinštančnom súde (pred vyhlásením rozsudku) bránila i tvrdením, že spoluvlastníctvo I. U., Y. U. a I. U. k predmetnému domu bolo po celý čas zapísané v katastrálnych záznamoch, nevyhnutne teda boli dobromyselní v tom, že im dom patrí a trvalo to určite viac ako 10 rokov, ak by teda nijako inak, tak prinajhoršom vydržaním by ho získali, bližšie už tvrdené vydržanie nerozvinula. Prvoinštančný súd sa týmto jej namietaním vo svojom rozsudku vysporiadal tým, že žalobkyňa v konaní netvrdila, že dom v minulosti užívala rodina jej predchodcu, naopak v konaní bolo preukázané, že sporný dom užívala iba rodina právnych predchodcov žalovaných. Žalobkyňa právnu argumentáciu týkajúcu sa prípadného vydržania sporného spoluvlastníckeho podielu I. nerozvinula ani v odvolaní, v ktorom len namietala riadne nevysporiadanie sa s touto jej námietkou, na ktorú odvolací súd zareagoval tým, že k vydržaniu nepostačuje, že určitý vlastník je po istú nepretržitú dobu zapísaný na liste vlastníctva, nakoľko pri oprávnenej držbe, ako jednej z podmienok vydržania je nevyhnutné faktické ovládanie veci držiteľom a jeho vôľa nakladať s ňou ako s vlastnou, teda vec reálne užívať, čo splnené nebolo.

37. Žalobkyňa vymedzila viaceré dovolacie otázky spôsobom odprezentovaným v bodoch 3.2.1 až 3.2.14. (pozri).

38. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania (pozri bod 33 a 34).

39. Za relevantnú pre prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP preto nemožno považovať žalobkyňou nastolené právne otázky č. 1, 2 a 3 (pozri bod 3.2.1, 3.2.2 a 3.2.3), ktorých vecnému prejednaniu bránilo nesplnenie podmienky prípustnosti dovolania z dôvodu, že tieto otázky položené dovolaním (aj bez ohľadu na spôsob ich formulácie, keď išlo o otázky vo vzťahu k prejednávanej veci nekonkrétne, hypotetické, sčasti akademické) neboli otázkami, od ktorých by rozhodnutie (či už odvolacieho alebo aj prvoinštančného súdu) v rozhodnom záviselo, rovnako ani žiadna zo sporových strán potrebu riešenia konkrétne týmito otázkami nastoleného problému v konaní neprezentovala (predovšetkým pokiaľ ide o otázky č. 2 a 3 týkajúce sa oprávnenej držby vykonávanej právnym predchodcom žalobkyne, ktorá podľa žalobkyne nemusí byť priama, ale môže byť vykonávaná inou osobou, v danom prípade právnym predchodcom darcu I. U., pričom z rozhodnutí nižších súdov vyplýva, že z dokazovania mali súdy preukázané, že sporný dom užívali výlučne len právny predchodcovia žalovaných). I v danom prípade platí, že dovolateľka môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnila v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohla, a tak poskytla príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť (pozri bod 23).

39.1. Napokon neakceptovateľnosť daných otázok dovolateľky (rovnako ako i otázok č. 11 až 13), inak zastúpenou kvalifikovaným právnym zástupcom, vyplýva i zo samotného tvrdenia dovolateľky, že ich riešenie je v rozpore s ustálenou judikatúrou, pritom pri nich odkazuje na rozpor s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Českej republiky, v ktorej súvislosti nemožno polemizovať s názorom o nezáväznosti judikatúry vrcholných súdnych ustanovizní iných štátov, ktoré je možné považovať len za interpretačnú pomôcku pre obdobné právne situácie na území Slovenskej republiky s ohľadom na spoločnú právnu kultúru a obsahovo hodnotové vnímanie spravodlivosti a ústavnej konformnosti. Pokiaľ ide o rozhodnutia „zrejme“ Ústavného súdu Slovenskej republiky (ÚS 115/02, I. ÚS 12/, I. ÚS 352/06), tieto sa zase na danú vec nevzťahujú.

40. Žalobkyňa následne v dovolaní formulovala právne otázky č. 4 až 8 (pozri bod 3.2.4 až 3.2.8). Vo vzťahu k spôsobu ich formulácie podľa dovolacieho súdu platí, že tieto vôbec nemali charakter polemiky so závermi odvolacieho súdu, vedúcimi k potvrdeniu zamietnutia žaloby, ale v skutočnosti boli požiadavkou na vysvetlenie, resp. návod pre postup a rozhodovanie v dedičskom konaní, a to bez toho, aby žalobkyňa dokázala čo i len jedným relevantným argumentom spochybniť záver odvolacieho súdu o neakceptovateľnosti jej konečnej požiadavky z konania v prejednávanej veci. Odhliadajúc od toho, že poskytovanie takýchto návodov (na rozdiel od rozhodovania o správnosti niektorého z ponúkaných riešení) nie je úlohou súdov, takáto rýdzo akademická povaha otázky bez možnosti ovplyvnenia tou či onou možnou odpoveďou na ňu aj výsledku konania v tejto veci, ktorej správnosť si dovolateľka chcela dovolacím súdom len osvedčiť spôsobovala, že nemohla byť naplnená tá požiadavka zákona, že tu ide o otázky, od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

41. Žalobkyňa následne v dovolaní formulovala právne otázky č. 9 až 14 (pozri bod 3.2.4 až 3.2.14). Vo vzťahu k spôsobu ich formulácie podľa dovolacieho súdu platí, že na ich zodpovedaní nebolo založené rozhodnutie vo veci, ani na rozhodnutie nemali vplyv. Pokiaľ dovolateľka danými otázkami vytýka súdom (i) nepresvedčivosť ich rozhodnutí, ktorých odôvodnenia neobsahujú zákonné náležitosti, (ii) nedostatky v procese dokazovania ako i (iii) nesprávne právne posúdenie návrhu na zmenu žaloby tým, že návrhu nevyhoveli, dovolací súd pripomína, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

41.1. Pokiaľ žalobkyňa cez dané otázky tvrdí porušenie jej procesných oprávnení, s týmito sa odvolací súd vysporiadal v rámci namietania zmätočnosti (pozri bod 18 až 24).

42. V kontexte vyššie uvedeného, i keď žalobkyňa dovolanie formálne odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP, právnu otázku zásadného významu - ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie neformuluje. Z obsahu jej dovolania v tejto časti možno vyvodiť, že nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, resp. s riešením právnej otázky, na ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež s procesným postupom súdu, ktorými nesprávnosťami však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľka vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

43. Dovolaciemu súdu za opísanej situácie preto neostalo iné, než dovolanie, ktorým bola neopodstatnene vytknutá tzv. zmätočnosťná vada podľa § 420 písm. f/ CSP odmietnuť ako neprípustné (§ 447 písm. c/ C.SP) a v časti, v ktorej sa namietalo nesprávne právne posúdenie veci s ním naložiť rovnako, avšak pre kombináciu absencie jednej z náležitostí dovolania (§ 447 písm. d/ CSP) a ním spôsobeného nevymedzenia uplatneného dovolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným v ustanoveniach §§ 431 až 435 (§ 447 písm. f/ CSP).

44. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.